

MANDÁT ANEB VLÁDNUTI ŽEN

Mandát aneb vládnutí žen, nyní v nově potvrzený skrže Havla Chvístoně z Poderapysk, jenž v sobě obsahuje svobody neb obdarování, jimiž ženy po tři léta v jednom roce obdařeny a podlé vůle své aby muži těch artikulů povinní byli následovati pod uvarováním pokut v něm vyměřených.

Vytištěný jest on tenkrát,
když byl potvrzený mandát. |

My, Ferymarus, stvrzujem,
tím mandátem ukazujem,
když tři leta v jednom roce
budou ryby lítat v řece,
mají tu milost dosáhnout
ženy, že maj s muži vládnout,
by je ve všem poslouchali,
všecko pilně vykonali. |

My, Ferymarus, nejvyšší gubernátor a ochránce pohlaví ženského, hejtman v zemi i v povětrí, vladař širokého pole, gubernátor z vysoka až dolův, úvodní pán v Miserii a dědičný pán z Nemanic etc. etc. etc., všem vůbec i jednomu každému jakéhožkoli roztrhání a poválení a v čemkolivěk rozdělení milost naší a všeho nápomocnost i službu napřed vzkazující, na vědomí vám se dáva, že jsou před nás některé osoby z pohlaví ženského předstoupily nemalé stížnosti předkládající a oznamující, kterak by se jim od pohlaví mužského veliké křivdy a ublížení dělaly, nás přitom žádající, abychom jim z milosti naší proti takovým stíž-

nostem nápomocnost učinili. Kdež my, považující jejich poddané žádosti, tak činíme jim tímto naším listem, po tři léta v jednom roce, jakž nejprvé přijdou, tyto níže postavené artikule potvrzujeme, je osvobozujeme a o tom přísně poroučíme:

§ 1.

5 Nejprvé toho jim dovolujeme, aby mohly na koních se všelijakou zbraní, s kordy, meči, tulichy, kopími, terčemi a pavezami v turnajích, v honbách, na vojnu s fizikami jezdit, ano i po mělstech i jinak, kde by se jim koliv líbilo, choditi aneb voziti, též také se všelijakým rytířským kusům cvičiti a se mustrovati.

§ 2.

10 Potom, aby moc měly samy ouředníky, hejtmany a ouřad voliti, purgermistry, rychtáře s konšely mezi sebou zříditi, soudy osazovati, řády všude ustanovovati, a to všecko, co by oni koliv nařídily, aby muži podlé vůle své povinní byli zachovati.

§ 3.

Item muž každý povinen bude podlé vůle ženy své ve všem 15 poslouchati, bez vědomosti její z domu nikam, buďto na pití aneb na procházku, nevycházeti, ale jí prvé oznámiti. Jestliže by se jí zlíbilo s ním jíti, má na ni počkati, byť pak | on nejlepšího přítele 20 tu měl, bez ní nechoditi a jak by se jí líbilo, tak učiniti a se poslušně zachovati.

§ 4.

20 Item každý muž co by kolivěk peněz utržil aneb dostal, má o všech ženě pověditi a jí je odvecti, nic sobě nenechávaje, než jestliže nač potřebovati bude, o to bude moci s svou manželkou jednati, a což tak od ní uprosí, na tom aby on přestal.

§ 5.

Item jestli by se jí kdy zlíbilo jíti mezi své družičky neb pozvaná byla na nějakou kolací, buď že by jí v radách aneb v společném jednání potřebovali, toho jí nižádný muž zbraňovati nemá. A jestliže by až do noci tam se opozdila, má pro ni čeledína svého poslati aneb sám jíti, a když přijde, jí se ohlásiti, chtěla-li by paní domů jíti, pakli by se jí líbilo déle poseděti, má na ni počkati, pokudž by ale tma bylo, jí s lucernou pěkně posvítiti.

§ 6.

Potom pak ráno jeden každý muž, prvé nežli žena jeho z lože vstane, má zatopiti, jídlo pro čeládku přistaviti a pro paní obzvláště ní žufníček dobře okořeněný, též kuřátko nadívané aneb některého ptáčka upícti: u páteční pak den drobných rybiček pěkně usmažiti, žejdlíček uherského neb rejského vína přiněsti a prvé nežli paní vstane teplé vody do měděnice nalíti, aby se neoznobilá, a bílý ručník přichystati, ničím netlúcti, nehurcovati, tak aby paní jaké pohodlíčko míti mohla, v tom jí všelijak hověti, chce-li on trestání ujíti.

§ 7.

Item jestliže by pak sprostější pro chudobu toho objednatí ne|mo-
hli, tehdy dadouc předně krávám a jiný dobytek nakrmíc a zpravíc do stáda vyhnati, potom domů rychle se navrátic cokoliv potřeba
25 v domě ukliditi, jako nádoby, stoly a lavice umejti, zamíst, smetanu stlouci, sejry dělati, přízi vítí, smotati, a toho šetřiti, prvé než by žena vstala na stůl přistrojiti, talíře, lžíce, nože a co více potřebí shledati, vodu a ručník přichystati, aby ona, jak vstane a se umeje, mohla posnídati a se posilniti, pročez má pro ni k snídání
25 dobrý kořalky a křuplavý rohlíčky přichystati, pak k obědu pěkný kus masa s dobrou omáčkou přistrojiti, pokudž by měl kůře neb nějaká pečení upécti a pintu piva přichystati, to vše časně po snídání má připraveno býti; potom, když tak paní poobědvá, jestli co zanechá, jemu dovolí, může také muž pojí(s)ti, bude-li jen mít co.

§ 8.

5a

Co se pak jiné všelijaké domovní práce dotýče, takovou muž v tom čase, jakž jim jejich ženy rozkáží, povinni budou vykonávati; jestliže by však čeho muž neuměl, má jemu žena pěkně to ukázati a on bude povinen všecko to uposlechnouti. Pakli by který v čem
5 na odpor se stavil aneb to, což mu od ní rozkázáno bylo, vykonati nechtěl, bude moci na něj žalovati aneb sama jeho potrestati vedlé zasloužení.

§ 9.

Item každý hospodář má všelijak toho šetřiti, aby ženy své skutkem ani řečí ničímž nehněval, nýbrž všelijak toho pilen byl,
10 aby její pomyslení věděti mohl a vykonal bez rozkazování, tak aby ona | (ně)kdy do těžké nemoci neupadla a sobě neuškodila,
56 začez by potom slušného trestání zasloužil. Také jim toho dovolujeme, aby oni po tři léta v jednom roce vším statkem a zbožím podlé vůle mužů vládnouti mohly, peníze, klenoty a všeckny věci
15 v své moci majíce, a v to jim nižádný sáhati nemá do vyplnění jmenovaného času.

§ 10.

Dále aby i v tom vůli měly, jestli by se jim zlíbilo buďto na malvazí neb na pálený ráno aneb odpoledne na pivo neb na víno do šenkovních domů choditi, spolu pohrati v karty, kostky, vrh-
20 cáby aneb jakž by koliv sobě oblíbily, buďto o peníze, o pivo aneb o víno, toho jim každý hospodář podlé (s)vé vůle povinen bude dovoliti.

§ 11.

6a

Proti těmto oznámeným artikulům jestliže by se který muž na odpor postavil a v čem provinil aneb rozkázání manželky své
25 přestoupil, v tom jim dovolení dáváme, aby jedna každá žena moc měla na něj žalovati, jeho potrestati, buďto hladem, aby jemu do týhodne nic teplého nedávala, aneb aby na lavici v studené světnici do líbosti své ženy líhal a jiným trestání(m) vedlé provinění

a uznání jejich vrchnosti skrocován byl; buďte vidlemi, přeslicí
neb trdlem dobře mu pohroziti a napomenutí dáti.

§ 12.

Protož všem vám tímto naším vůbec vydaným listem přísně
přikazujíc porouchíme, abyste se v tom ve všem, jak se tu klade,
5 poslušně zachovali po tři léta v jednom roce, jak nejprv přijdou,
ženám svým žádné překážky nečiníce pod u|varováním naší přísné 6a
domluvy a pohrůzy.

§ 13.

Naproti tomu však oni zase se zamlouvají a slibují po vyjití
těch let k svým mužům se náležitě i poslušně chovati, a jak se kdo
10 v tom čase k své ženě choval, toho aby od ní zase se nadál. Kdež
té nepochybné nádeje jakožto k svým věrným a poslušným nejsme,
vědouce o tom, že tak a nejináče se zachovati pomyslíte.

§ 14.

Pakli by se kdo proti tomu povolení našemu postaviti a to zru-
šiti obmejšlel (ač té nádeje do vás nejsme), takový každý má bez
15 prodlévání k nám dodán býti a tu skutečného trestání neujde.
Na tom naši jistou vůli a rozkaz naplňte. A | pro lepší toho jistotu 7a
pečet naši starodávní jsme tuto potvrditi a přitlačiti dali.

Dáno na hradě našem Roztrhaném Netrvání, dědič toho schodu
nahoru, v pětmečtém sedlském kroku, léta nejbližšího hnedky
20 po zimě, panování našeho roku prvního a posledního, dne světlej-
šího, noci šeré, měsíce pořád běžícího, mokrého, nestálého, uká-
leného a nepodařilého času vladařství našeho právě rozrumplo-
vaného.

Ferymarus|

Nota

7b

Podlé toho jistého našeho obdarování také některým pannám,
25 vdovám i děvkám toho dovolujeme, aby jedna každá toho bedlivě

šetřila, kterak by k sobě mládenců aneb vdovců víc nežli jednoho
přivábila, k každému pěkně se ukážíc, tak aby jakž by se na něk-
terého z nich zasmála, ten ihned nepochybně tomu věřil, že jeho
nade všechny jiné z pravého srdce miluje a jemu věrně přeje.
5 Může také několika slíbiti, ač ví, že toliko jednoho bude míti, jen
aby jí všickni rozličné dary dodávali. Ona pak bude v tom vůli
míti, aby tomu, kdož by jí nejvíc daroval a pro ni utratil, šátek
aneb věnec, byť by dosti málo stál, před jinými, aby viděli, dala,
byť by se jiní jak chtěli hněvali, málo ona na to dbáti má. Jestli pak
10 by stav svůj proměnití a se vdáti chtěla, tedy má prvé po čtyry
měsíce pořád mezi ženy na všeliké učení choditi a se obzvláště
s rozličnou zbraní, jak jezdecky, tak pěší, dobře se vymustrovati,
aby se mohla všemu tomu, což jim tuto dovoleno, náležitě vy-
cvičiti, ony ji všeckněm věcem vyučiti, do | svého cechu ihned 8a
15 přijíti a zapsati mají. Potom kohožkoli sobě pojme, mládence neb
vdovce, ten podlé své vůle, což ona mu poručí, to vykonávati bude.
A to vše též trvati má do vejš již jmenovaného času. Podlé čehož
jeden každý bude se věděti jak chovati pod pokutami vyměřenými
vedlé provinění a zásluhy.